Uitspraak Commissie van Beroep Kifid nr. 2024-0064

prof. dr. mr. R.H. de Bock, voorzitter, mr. dr. S.B. van Baalen, W.J. Steenhoven, mr. E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell, F.R. Valkenburg AAG RBA, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris

Datum uitspraak	2 september 2024
Beroep ingediend door	De consument
Tegen	SRLEV N.V. h.o.d.n. Zwitserleven, gevestigd te Alkmaar, verder te noemen de pensioenuitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Beroep ongegrond

Samenvatting

De consument heeft deelgenomen aan twee pensioenverzekeringen die, nadat zij aanvankelijk op 1 april 2017 in verband met zijn uitdiensttreding als beëindigd zijn aangemerkt, per 1 oktober 2017 zijn hersteld en vervolgens op zijn verzoek op 1 april 2020 zijn geëxpireerd. Per 1 april 2023 heeft de consument het per 1 april 2020 beschikbaar gestelde pensioenkapitaal aangewend om bij een andere pensioenuitvoerder een pensioen aan te kopen. De consument maakt aanspraak op uitkering van een bonus bij leven met betrekking tot verscheidene tussen 1 april 2017 en 1 april 2023 gelegen periodes. Met de Geschillencommissie komt de Commissie van Beroep tot de conclusie dat de claim van de consument onvoldoende is onderbouwd en niet toewijsbaar is.

1. De procedure in beroep

1.1 Bij een op 20 januari 2024 ontvangen pro forma beroepschrift heeft de consument bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen een uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (hierna: de Geschillencommissie) van 28 december 2023 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2023-1010) en hersteld bij hersteluitspraak van 12 maart 2024 (gepubliceerd onder nummer 2024-0220).

1.2 Bij een op 20 februari 2024 door de Commissie van Beroep ontvangen brief met bijlage heeft de consument de gronden van beroep geformuleerd.

1.3 De pensioenuitvoerder heeft een op 15 maart 2024 gedateerd verweerschrift met bijlagen ingediend.

1.4 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 13 mei 2024. Op de hoorzitting was de consument aanwezig. Namens de pensioenuitvoerder waren mr. [naam 1] en mr. [naam 2] aanwezig. Partijen hebben hun standpunt toegelicht, de consument aan de hand van een overgelegde pleitnota, en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

1.5 Daags na het sluiten van de zitting, op 14 mei 2024, heeft de consument aan de (secretaris van de) Commissie van Beroep een e-mail gestuurd en zijn reden daarvoor bij e-mail van 22 mei 2024 nader toegelicht. Mede gelet op de reactie van de pensioenuitvoerder bij e-mail van 4 juni 2024, heeft de voorzitter van de Commissie van Beroep geen aanleiding gezien om terug te komen op de reeds bij e-mail van 21 mei 2024 aan de consument gecommuniceerde beslissing dat na de zitting het dossier als gesloten moet worden beschouwd en geen nadere stukken aan het dossier worden toegevoegd.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 28 december 2023.

3. De feiten

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot met 2.3. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover nodig aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 De consument heeft via zijn voormalige werkgevers pensioen opgebouwd bij de pensioenuitvoerder via twee beschikbare premieregelingen, waarin pensioenkapitaal werd opgebouwd op basis van beleggingen. Op 1 april 2017 hebben de pensioenverzekeringen de expiratiedatum (de reglementaire pensioendatum) bereikt en zijn de beleggingen verkocht waarmee de pensioenverzekeringen contant zijn gemaakt.

3.3 Nadien zijn de pensioenverzekeringen door de pensioenuitvoerder per 1 oktober 2017 hersteld en zijn deze per 1 april 2020 alsnog geëxpireerd. Per deze datum zijn de pensioenverzekeringen opnieuw contant gemaakt en beschikbaar gesteld voor de aankoop van ouderdoms- en partnerpensioen.

3.4 Per 1 maart 2023 heeft de consument met de waarde per 1 april 2020 bij een andere pensioenuitvoerder een pensioen aangekocht.

3.5 Tussen partijen is eerder bij de Geschillencommissie van Kifid geprocedeerd. Deze procedure betrof onder meer de vraag of de pensioenuitvoerder de pensioenverzekeringen in 2018 met terugwerkende heeft mogen herstellen per 1 oktober 2017. Bij uitspraak van 15 september 2021 (nr. 2021-0816) heeft de Geschillencommissie geoordeeld dat de pensioenverzekeraar hiertoe niet over had mogen gaan, maar dat de consument als gevolg van de handelwijze van de pensioenuitvoerder geen schade heeft geleden. Voorts heeft de Geschillencommissie daarin geoordeeld dat de wens van de consument om vrij te beschikken over het pensioenkapitaal na pensioendatum niet kon worden gehonoreerd omdat het pensioenkapitaal geen vrij vermogen is en de consument het vrijgekomen kapitaal dan ook niet kon opnemen of beleggen.

4. De klacht en de uitspraak van de Geschillencommissie

4.1 De consument heeft zich op het standpunt gesteld dat hij met betrekking tot de periode 1 april 2017 tot 1 maart 2023 nog aanspraak heeft op zogenoemde in leven bonussen en dat de pensioenuitvoerder zijn pensioenkapitaal ten onrechte niet daarmee heeft verhoogd. De consument heeft er voorts op gewezen dat de pensioenuitvoerder hem de mogelijkheid had moeten bieden om na expiratie van de pensioenverzekeringen vrij te beleggen met het pensioenkapitaal met daarin een regeling voor partnerpensioen. De consument maakt aanspraak op een vergoeding ter zake van financiële schade ten belope van € 30.000,- .

4.2 De Geschillencommissie heeft de klacht van de consument onbehandelbaar geacht voor zover daarin aan de orde wordt gesteld het niet vrij kunnen beschikken over het pensioenkapitaal na expiratiedatum, onder verwijzing naar de onder 3.5 vermelde procedure. De klacht over het niet uitkeren van in leven bonussen achtte de Geschillencommissie wel behandelbaar, maar zij concludeert dat de daarop gebaseerde schadevordering niet toewijsbaar is.

5. De beoordeling van het beroep

5.1 Blijkens het gestelde in het beroepschrift (zie blz. 2 laatste alinea en blz. 12 tweede alinea) heeft het beroep van de consument (alleen) betrekking op de vraag in hoeverre hij nog aanspraak heeft op een tegemoetkoming die door hem wordt aangeduid als 'in leven bonus', over de periode 1 april 2017 tot 1 maart 2023.

5.2 Naar de consument ter zitting in beroep nader heeft toegelicht doelt hij hiermee op de situatie dat als gevolg van overlijden van een deelnemer vóór diens pensioendatum het pensioenkapitaal vrijvalt en de pensioenuitvoerder dit vrijgevallen pensioenkapitaal gebruikt voor een verhoging van het pensioenkapitaal van de overige - nog in leven zijnde - deelnemers/verzekerden.

5.3 Zoals de Geschillencommissie heeft overwogen en de consument ter zitting heeft beaamd volgt een recht op een dergelijke 'bonus' niet uit de Pensioenwet. Voorts heeft de consument ter zitting in beroep verklaard dat het toepasselijke pensioenreglement de 'bonus bij leven' niet kent en zijn werkgever voor een andere regeling heeft gekozen. Gelet hierop moet de conclusie zijn dat de consument niet aannemelijk heeft gemaakt dat er - zoals de pensioenuitvoerder ook bestrijdt - een juridische grondslag is voor zijn claim. Dat in omstandigheden als de onderhavige (per definitie) een aanspraak op een bonus bij leven zou bestaan, valt overigens ook niet op te maken uit het artikel uit Pensioen & Praktijk dat door de consument als bijlage 1 ter zitting in beroep is overgelegd. Zijn vordering is reeds hierom niet toewijsbaar.

5.4 Daar komt bij dat de handelwijze van de pensioenuitvoerder in de periode 2017 en 2018 (kort samengevat: de pensioenuitvoerder heeft de pensioenverzekeringen van de consument per 1 april 2017 als geëxpireerd aangemerkt en deze vervolgens in de loop van 2018 met terugwerkende kracht hersteld per 1 oktober 2017) en eventuele door de consument als gevolg daarvan geleden schade, inzet is geweest van de hierboven onder 3.5 vermelde procedure. Voor zover zijn klacht betrekking heeft op door hem geleden nadeel in de periode 1 april 2017 tot de expiratiedatum van de herleefde pensioenverzekeringen (zijnde 1 april 2020), moet deze dan ook als onbehandelbaar moet worden beschouwd.

5.5 De pensioenverzekeringen van consument zijn op 1 april 2020 op zijn verzoek geëxpireerd en het pensioenkapitaal zoals dat tot die datum was opgebouwd (zie artikel 3 lid 1 en artikel 4 lid 8 van het toepasselijke pensioenreglement) kwam toen beschikbaar voor de aankoop van pensioen. Anders dan de consument ter zitting heeft verdedigd moet dit tijdstip als de pensioendatum worden aangemerkt en niet de datum waarop hij het gedurende de loop van de verzekeringen opgebouwde pensioenkapitaal daadwerkelijk heeft aangewend voor de aankoop van pensioen.

Vast staat dat er na 1 april 2020 geen risico's meer werden gedekt noch premies werden ingehouden. Bij de expiratie van de pensioenverzekeringen werd de omvang van het pensioenkapitaal gefixeerd en was het – anders dan de consument kennelijk veronderstelt - niet meer aan opwaartse of neerwaartse verandering onderhevig. Per die datum liepen immers, zoals gezegd, ook de risicoverzekeringen, waaronder die betreffende het partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum af (en werd daarvoor geen premie meer ingehouden) en bestond er voorts geen risico van vooroverlijden meer aan zijn zijde die – indien daarin in het kader van de pensioenverzekering was voorzien – aanspraak zou kunnen geven op een bonus bij leven in de hierboven onder 5.2 bedoelde zin.

Het feit dat de pensioenuitvoerder zich coulancehalve bereid heeft verklaard om indien de consument in de periode gelegen tussen de expiratiedatum en het tijdstip van aankoop van pensioen zou komen te overlijden het pensioenkapitaal ten gunste van zijn erfgenamen/partner aan te wenden voor de aankoop van een ouderdomspensioen met 70% partnerpensioen ingaande 1 april 2020, maakt dit niet anders.

5.6 Dat - indien beleggen met het vrijgekomen pensioenkapitaal tot de mogelijkheden had behoord - de omvang van het pensioenkapitaal na de pensioendatum wel had kunnen toenemen (of afnemen) laat het voorgaande onverlet. Ook dan zouden immers de onder 5.5 besproken factoren geen invloed hebben gehad op de omvang van het pensioenkapitaal. Overigens is, zoals reeds overwogen, in dit verband het pensioenreglement leidend en brengt het feit dat de fiscale regelgeving niet aan het aanwenden van het pensioenkapitaal voor het investeren in beleggingen in de weg staat, niet mee dat de pensioenverzekeraar daartoe diende over te gaan. Dat dit in 2018 wel is geschied berustte kennelijk op een vergissing.

5.7 Dit brengt mee dat ook de Commissie van Beroep tot de slotsom komt dat de klacht van de consument ongegrond is en zijn vordering moet worden afgewezen. De beslissing van de Geschillencommissie zal derhalve worden bevestigd.

6. De beslissing

De Commissie van Beroep:

6.1 bevestigt de uitspraak van de Geschillencommissie.